

Novi letalski napali angleško trdnjavo

emaška industrijska središča bombardirana

ITALJANI SE BAHARJO Z USPEHI

LA LINEA, ŠPANIJA, 16. jul. — Štirje letalski napali so bili uspešni na Gibraltaru, angleško trdnjavo ob vzhodu v Sredozemskem morju. Več oseb je bilo ranjenih v tem španskem mestu, vključno s prostovoljci Gibraltarskega bataljona. Bomba, ki so jo spustili na napadalec angleški protiletalski topovi.
Angleži so priznali, da so italijanski letalski napadi na bombarsko ladjo Hood in Ark Royal, ki sta bili poškodovani. Bombe, katere so vrtili Italijani, so padle v morje.
ALEKSANDRIJA, EGIPCI, 16. jul. — Angleška posadka je zapuščala trdnjavo Fort Moyal na Sredozemskem morju. Italijani so napadli med Kenjo in Abesinijo, ki je bila zadnje dni tarča italijanskih bombardiranj. Italijani so obkolili trdnjavo in angleži so se odločili za umik, ki je bil izveden brez vsakega incidenta.
Angleški letalski napadi na bombarske skladišča v Britaniji in jih delno porušili. V letalski bitki je bilo eno italijansko letalo sestreljeno.
London, 15. jul. — Letalski napadi so nastopili, da so angleški letalski izvršili več uspešnih napadov na nemške vojaške koncentracije, letalske in pomorske baze ter industrijske dislokacije v Nemčiji in Holandiji. Tarča bombardiranja iz zraka so bile tovarne v Bremenu in Dieckshausenu, čistilnice olja pri Hamburgu in Monheimu, skladišča živil in potrebščin v Grevenbroichu, Gelsenkirchenu in Hamburgu, železniške tovarne postaje v Hammu, Osnabruecku in Soestu, štirinajst vojaških letališč v Nemčiji in Holandiji.
Druge skupine angleških letal so napadle s bombami skladišča municije pri Harlingenu, holandsko obzrežje, ladje in parnike pri Brugeseu, Belgija, in več vojaških objektov v Nemčiji in Belgiji.
Admiralitet je sinoči priznal, da je bil rušilec Escort torpediran in potopljen v Sredozemskem morju. Dva člana posadke sta izgubila življenje. Rušilec je bil zgrajen pred štirimi leti in povelejal mu je poročnik R. Bostock. Poročilo, da je bila največja angleška bojna ladja Hood poškodovana v pomorski bitki z Italijani, je bilo zanikano.
Berlin, 15. jun. — Vrhovno poveljstvo poroča, da je samo ena nemška bojna ladja potopila več angleških parnikov v zadnjih dneh. Skupna tonaža ter je znatna čez 30.000 ton.
Druge vest pravi, da so Angliji izgubili petnajst letal v bitkah z Nemci. Spopadi so se vrtili nad Rokavskim prelivom in angleškim obzrežjem.
Rim, 15. jul. — Vrhovno poveljstvo poroča o novih uspehih v bitkah v zraku in na morju v zvezi s italijanskimi napori, katerih cilj je zlom angleške kontradne Sredozemskega morja. Angliji so izgubili tri letala in eno podmornico. Italijanski letalski napadi z bombami več angleških ladij, ki so plule proti Aleksandriji. Egipci. Poročilo ne omenja, ali so bile ladje poškodovane v napadu.

Domače vesti

Obiski
Chicago. — Frances Poje, njen sin Frank in njen brat John Drobnič iz Barberrona, O., so 13. t. m. obiskali gl. urad SN-PJ in uredništvo Prosvete.

Iz Chicaga
Chicago. — Pokojni Mihael Kašič, o čigar smrti smo poročali večkrat in ki bo danes civilno pokopan pod oskrbo društva Slavije št. 1 SNPJ, katerega član je bil, je bil star 54 let in rojen v Trebnjem na Dolenjskem. Zaprta žena in več drugih sorodnikov. V Chicagu je živel dolgo let, pred dvema letoma se je preselil na farmo v Hartfordu, Mich., kjer je umrl zadnjo soboto za rakom, nakar je bilo njegovo truplo pripeljano semkaj.

Milwaucke novice
Milwaukee. — Zadnje dni je spet večje število Slovencev in Hrvatov prišlo državljanstva pravice. — Poroke: Fr. J. Levar in Geraldine Bovec ter Edward Rugel in Mary Ledbetter iz Long Beacha, Calif., istočasno sta pa ženovna roditelja Mihael Rugel in žena praznovala srebrno poroko. — Federalno sodišče je te dni razveljavilo državljanški papir rojaku Jakobu Prestoru, ki se nahaja že štiri leta v starem kraju, prej je pa bival v Sheboyganu. Prestor je izgubil državljanstvo, ker se ni javil ameriškem konzulu v Jugoslaviji kot določa zakon.

Nov grob v Akronu
Akron, O. — Pred dnevi je tu umrl John Pirnat, star 53 let in doma iz Moravc na Gorenjskem. Bil je samski in bolan je bil okrog šest mesecev na raku v želodcu, kakor je rekel zdravnik. K društvu je spadal v Barberrona, v Akronu je pa bil član kluba Slov. doma.

Vesti iz Clevelanda
Cleveland. — Dne 13. t. m. je naglo umrl Ludvik Kovac, star 41 let in rojen v St. Rupertu na Dolenjskem. V Ameriki je bil 19 let in tu zapuščena žena, dva otroka, mater in tri brate, v starem kraju pa brata in dve sestri. — Fr. Perme, znani pionir in mlazarski mojster, si je zadnje dni pri delu porezal prste na cirkularko.

Anglija bo dala koncesije Japonski
Važna pogajanja v teku
London, 15. jul. — Velika Britanija je pripravljena dati Japonski koncesije v Hongkongu in Burmi v pričakovanju, da bo s tem omogočila končanje vojne med Japonsko in Kitajsko, se glasi vest iz krogov, ki imajo tesne zveze s Churchillovo vlado. Vest dostavlja, da bodo rezultati britskih mirovnih naporov kmalu naznanjeni.
Ceprav je očitno, da se Velika Britanija ne bi rada odpovedala pravicam, katere ji garantirajo sklenjene pogodbe, je pripravljena na žrtve, če se bo uverila, da bodo te posebile likvidacijo triletnega krvavega konflikta med Japonsko in Kitajsko.
V Tokiju so v teku pogajanja glede zatvoritve ceste iz Burme na Kitajsko, po kateri dobiva slednja orožje in bojni material. Ta cesta je zdaj edina vez, spajajoča Kitajsko z zunanjim svetom. Japonska vlada je zahtevala zatvoritev ceste in Robert Leisle Craigie, angleški poslanik v Tokiju, je že zadnji teden namignil, da bo prišel na to zahtevo, ko je dobil zadnje instrukcije od svoje vlade.

Anglija odobrila sovjetsko akcijo

Riga, Latvija, 15. jul. — Velika Britanija je odobrila aneksijo baltičkih držav po sovjetski Rusiji. Ona je prva država, ki je to storila. Komentarji v angleških uradnih krogih glede razvoja situacije v baltičkih državah so v prilogi Moskvi.

Zbližanje med Anglijo in Rusijo

Vezi s Turčijo še vedno trdne

London, 15. jul. — Velika Britanija je dobila zagotovilo, da prijateljstvo med njo in sovjetsko Rusijo narašča kakor tudi "konstruktivna kooperacija" s Turčijo. Richard A. Butler, zunanji podminister, je povedal parlamentu, da politika angleške vlade stremi za izboljšanjem odnosa s Rusijo in možnost popolnega uspeha je večja nego je bila kdaj prej od zadnjega marca. Takrat se je Moskva približala Angliji in predlagala obnovo trgovinskih pogajanj.

"Upanje je, da bodo razgovori med poslanikom Crippsom v Moskvi in sovjetskimi voditelji uspeli na vsej črti," je rekel Butler. "Ako se bo to zgodilo, bo odvrnjena nevarnost sovjetske kooperacije z Nemčijo proti Veliki Britaniji." Zunanji minister Halifax je rekel v zbornici lordov, da so vezi med Anglijo in Trčijo še vedno trdne. Pakt vzajemne vojaške pomoči je ustvaril podlago za prijateljsko sodelovanje. Halifax je dalje rekel, da ni Anglija nikdar pritiskala na Egipci, naj napove vojno Italiji. Zadevna poročila je širila sovražniška propaganda.

Pređen sta Halifax in Butler govorila se je sovjetski poslanik Ivan Maiskii oglašil v zunanjem uradu, kjer je imel dolgo konferenco z angleškim zunanjim ministrom.

Anglija bo priznala češki odbor

London, 15. jul. — Diplomatčni krogi poročajo, da bo angleška vlada priznala češki narodni odbor v Londonu kot legalno vlado Čehoslovakiije. Zadevno naznanilo bo objavljeno v parlamentu, ta teden.

Nemški civilisti v Franciji se vrnijo domov

Berlin, 15. jul. — Okrog 3400 nemških civilistov, ki so bili internirani v Franciji po izbruhu vojne, se bo vrnilo domov. To vest je objavila uradna časopisna agencija DNB. Okrog 1300 Nemcev se nahaja še v francoskih kolonijah.

MURRAY IN KENNEDY PODPRLA ROOSEVELTA

Izrekla sta se za tretji termin LEWIS IZGUBLJA PRIJATELJE

Chicago, 15. jul. — John L. Lewis, predsednik Kongresa industrijskih organizacij, je izgubil dva najboljša pomagača. On se je namreč izrekel proti tretjemu Rooseveltovemu terminu ter celo zapretel z ustanovitvijo nove politične stranke, če bo Roosevelt ponovno kandidiral, zdaj pa sta skočila v Rooseveltov tabor Thomas Kennedy, tajnik-blagajnik rudarske unije UMWA in bivši podgovernor Pennsilvanije, ter Philip Murray, podpredsednik CIO in načelnik organizatornega odbora jeklarskih delavcev.

Izjava, katero je podal osrednji odbor demokratske stranke, pravi, da bosta Murray in Kennedy kot delegata na konvenciji te stranke glasovala za Rooseveltov tretji termin. Ta akcija je sledila zaključku izvršnega odbora unije združenih avtnih delavcev, da bo ta podpirala tretji predsedniški termin predsednika Roosevelta. Zaključek je bil sprejet na seji tega odbora, ki se je vršila zadnji teden v hotelu Morrisonu.

Lewis, ki je včeraj prišel v Chicago, je pred nekaj tedni napovedal, da bo Roosevelt strahovito poražen, če bo spet predsedniški kandidat demokratske stranke. Ko je bil informiran, da bosta Kennedy in Murray podpirala Roosevelta, ni hotel Lewis komentirati naznanila. Dejal je le, da je prišel v Chicago, da se sestane s Murrayjem in drugimi svojimi prijatelji.

Voditelji demokratske stranke so izjavili, da Kennedy in Murray reprezentirata čez milijon organiziranih delavcev. Dalje so rekli, da večina članov unij CIO podpira Roosevelta in demokratsko stranko. Lewis pa igra čudno politiko. Izbirati bo moral med Rooseveltom in Willkiejem, predsedniškim kandidatom republikanske stranke. Če bo podpiral slednjega, bo osamljen.

Italija svari ameriške države

Blokada bo izzvala represalije

Rim, 15. jul. — Virginio Gayda, urednik lista Il Giornale d'Italia, ki dostikrat govori in piše v imenu Mussolinijeve vlade, je zapretel s formiranjem evropske ekonomske zveze, ki bo ograjala interese ameriških držav, če bodo te izvajale blokado proti Italiji in Nemčiji. Dejal je, da bi blokada potnjala na povrže problem svobodne mednarodne trgovine in sledilo bodo represalije.

"Jasno je, da bi koncentracija ameriškega blaga provocirala na drugih kontinentih formiranje sličnih grup v interesu obrambe in ravnotežja," pravi Gayda. "Taka politika bi bila v popolnem nasprotju s stališčem, ki so ga prej zavzele ameriške države glede svobodne mednarodne trgovine."

Gayda je oplazil tudi tri švicarske liste, ki so objavili angleško poročilo o izidu bitke med angleškimi in italijanskimi bojnimi ladjami v Sredozemskem morju. To je bilo svarilo, da morajo švicarski listi, kakor tudi časopisi drugih nevturalnih držav, objavljati le vesti, ki so v prilogi osi Rim-Berlin.

Poslanik Bullitt se vrne domov

Lizbona, Portugalska, 15. jul. — William C. Bullitt, ameriški poslanik v Franciji, bo odletel jutri z ameriškim veeletalom v Ameriko. Prostor na veeletalu si je že oskrbel. On bo s seboj prinesel obširno poročilo o zadnjih dogodkih v Franciji in ga izročil državnemu tajniku, ko bo došel v Washington.

V Chicago je došel tudi William Green, predsednik Ameriške delavske federacije. V razgovoru s reporterji je dejal, da se zanima za spor med Lewisom in drugimi voditelji CIO. Lewis je skušal ustanoviti tretjo stranko, da razcepi demokratsko, toda namesto tega je povzročil razkol v vrstah CIO.

General Almazan zahteva ponovno štetje glasov

Francozi objokujejo izgubo svobode

Lebrun se umaknil v privatno življenje

Vichy, Francija, 15. jul. — Po Nemcih že neokupirane francoske pokrajine so večer proslavljale narodni praznik, padec Bastile, dogodek pred 151 leti, ko je bila strmoglavljena monarhija in ustanovljena prva francoska republika. Ceremonije so se vršile brez hrupa in vojaške godbe niso igrale. Zastave so vihrale na poldrogu, kar je bil znak, da Francija, ki je prišla pod peto diktatorja Hitlerja, žaluje, ker je izgubila svobodo.

Ob ceatih Vichija, kjer je začasni sedež francoske vlade, se je zbrala velika množica. Pozdravljala je maršala Petaina, Lavala in druge člane vlade, ko so korakali v cerkev. Po maši so ti odšli pred spomenik, postavljen vojakom, ki so padli v prvi svetovni vojni. Tam so položili venec v tihoti, ki je trajala nekaj minut.

Maršal Petain, predsednik vlade, je potem opazoval vojaško paradno. Pozneje so se on, general Weygand, bivši vrhovni poveljnik francoske oborožene sile, in drugi voditelji pokazali na balkonu nekega hotela in množica jih je pozdravljala.

Albert Lebrun, predsednik Francije, ki je moral odstopiti zadnji teden, je obiskal Petaina in se poslovil od njega. Lebrun je izgubil pozicijo, ko je parlament dal Petainu diktatorsko oblast, in zdaj se bo umaknil v privatno življenje.

Jean Ybarnegaray, minister za mladino v Petainovem kabinetu, je naznanil formiranje mladinskih organizacij. Te bodo skrbjele za vzgojo mladine na splošno.

London, 15. jul. — Francoski vojniki, mornarji in letalci so paradirali po londonskih ulicah in proslavljali obletnico ustanovitve prve francoske republike, ki se je rodila po krvavi revoluciji. Neodvisnost svoje domovine so praznovali kot ljudje, ki ne priznavajo sedanje francoske vlade. Vodja parade in proslav je bil general Charles de Gaulle, načelnik francoskega odbora v Londonu, ki se je izrekel za nadaljevanje vojne proti Nemčiji.

Ruske čete odhajajo na vzhod

Kazni za produkcijo slabega blaga

Sunghaj, 15. jul. — Potniki, ki so prišli sem iz Vladivostoka, sovjetskega pristanišnega mesta, poročajo, da so videli čez 30 vlakov, natrpanih z vojaštvom, tanki in topovi, na poti proti Daljnemu vzhodu.

Ta poročila so povezana z odkritjem, da je vlada Mandžurije, ki je pod japonsko dominacijo, poslala oster protest Moskvi zaradi novih incidentov ob meji Sibirije in Mandžurije. Sovjetske čete so prekoračile mejo in ugrabile več mandžurskih uradnikov. Poročilo je tudi povezano s trditvami v japonskih listih, da so sovjetska Rusija, Velika Britanija in Združene države skovale zarat, ki ograza afere in interese Daljnega vzhoda.
Moskva, 15. jul. — Nov de-

Opozicija je obdolžil volilnih sleparij

MEZDA ZELEZNICARJEM ZNIZANA

Mexico City, 15. jul. — General Juan Andreu Almazan, predsedniški kandidat konservativnih krogov, in njegovi podporniki so naznanili, da bodo zahtevali ponovno štetje glasov. Revolucionarna (vladna) stranka je objavila uradno poročilo o izidu predsedniških volitev, ki so se vršile 7. julija in kateri kaže, da je general Manuel Avila Camacho, njen predsedniški kandidat, dobil 94 odstotkov pri volitvah oddanih glasov.

Podporniki Almazana trdijo, da separatno štetje glasov, ki bo kmalu zaključeno, že zdaj kaže, da je njihov kandidat zmagal z veliko večino. Almazan je že prej zapretel, da bo ustanovil "svoj legalni parlament," zaeno pa je obdolžil opozicijo volilnih sleparij. Federalna tajna policija je zadnjo soboto udrila v njegov privatni urad in zasegla važne papirje in dokumente.

Almazan je osmešil poročila, da bo odletel v Chihuahua in tam začel revolucijo. Dejal je, da še vedno upa, da se bo politična situacija skristalizirala. Čez nekaj dni bo odšel na počitnice v Yucatan, posepe je pa obiskal države Centralne Amerike.

Kongres bo imel odločno besedo glede izida volitev. Štetje glasov je izvedla uradna komisija zadnji četrtak. Izid, ki ga je objavila revolucionarna stranka, kaže, da je njen kandidat Camacho dobil 2,265,000 glasov, Almazan 128,574, general Sanchez Tapia, predsedniški kandidat centra, pa 14,046 glasov.

Okrog 50,000 uslužbencev mehiki narodnih železnic je bilo informiranih po svojem izvršnem odboru, da bodo morali sprejeti mezno redukcijo. Ta bo znašala okrog \$360,000 na mesec. Odbor je pojasnil, da so železnice zabredle v finančno krizo in da je redukcija mezd edin izhod, če se hočejo izogniti bankrotu.

Predsednik Lazaro Cardenas je odredil razlastitev železnic 1. 1938 in jih izročil v obrat delavcem. V tem času so železnice napravile deficit v vsoti \$2,600,000.

Minister narodne obrambe je naznanil, da je poslal vojaške čete v Ocampo, Chihuahua, v zvezi s preiskavo volilnih izgredov, v katerih sta bila umorjena župan in neki vojaški častnik. Justični minister je istočasno naznanil, da so bili dokumenti, katere je tajna policija zasegla v uradu poraženega predsedniškega kandidata Almazana zadnji teden, vrnjeni lastnikom.

Irci se priglašajo za službo v armadi

Dundalk, Iraka, 15. jul. — Obrambni minister Frank Aiken listov prijavilo za službo v armadi je naznanil, da se je 130,000 civilni, izmed teh 25,000 v zadnjem tednu. Aiken je posvaril ljudstvo, naj ne nasede tuji propagandi, ki je zavzela velik obseg in katere namen je oviranje izvajanja obrambnih ukrepov.

kret, ki določa težke zaporne kazni onim, ki so odgovorni za slabe ali pokvarjene industrijske produkte, je bil pravkar uveljavljen. Vsi sovjetski časopisi naglašajo, da morajo biti izdelki visoke kvalitete. Pravda, glasilo komunistične stranke, piše o urah, ki ne tečejo, o budnikah, ki ne budijo, in pokvarjenih traktorjih. Slednji imajo razpoke pokrite z barvo.



Stara pesem se ponavlja.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodna za izobraževalno delo (Ivan Chicago) in Kanado
\$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago
in Cleveo \$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta; za izostranost
\$3.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cleveo \$1.50 per year,
foreign countries \$3.00 per year.

Član oglasov po dogovoru. Rokopisni dopisi in nesopredani
skupščini se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, po-
veti, drame, pesmi itd.) se vračajo pošiljatelju le v slobo-
je je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of non-
fiction and unsolicited articles will not be returned. Other
manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned
to sender, only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Number on van, kar ima stik s Nekom
PROSVETA
2637-99 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavo na primer (July 31, 1940), poleg vsebine
ima na naslovni strani, da vam je s tem datumom postala na-
ročnina. Pomnite to pravilno, da se vam list ne ustavi.

Glasovi iz naselbin

Barbičevoročilo

Cleveland. — Evo vam zopet poročila iz naše metropole. Pravi kar se je od moje žene poslovlila mrs. Angela Vavter iz Moxhama (Johnstowna), Pa. Obiskala je svojo hčer Elsie, ki je omožena z Richardom Turščim v Clevelandu. In ker je tudi ona doma v bližini Mokronoga, je hotela videti svojo nekdanjo soosloko. Kot je razvidno, se Angeli ne dopade preveč naše mesto in hoče nazaj v Moxham, kjer živi tudi naš podpredsednik Andrej Vidrih.

Mr. Walter Desmond, ki živi poleg naše ceste, na 19711 Arrowhead, je šel s Hrvatino družino na počitnice v New York. Tja so šli z avtom, nazaj pa so se pripeljali z busom. V New Yorku se je neko pomotil in jim vzel avto. Saj veste, da ljudje delajo napake in vzamejo včasih, kar ni njihovo.

Desetletna deklica Lois Jean Urban je postala krušna mati dveh malih zajčkov. Pred nekaj dnevi je pes zadavil mater zajko in še tri zajčke. Lois Jean je rešila dva zajčka in ju sedaj odgaja z mlekom, katerega jima daje z "eye dropperjem". Ona ju je vzljubila, ker si nista mogla sama pomagati. V njeni oskrbi rasteja in lahko se postaneta velika zajca.

Pri nas v Clevelandu, pri policijskem prosekutorju je na dnevnem redu razkrinkavanje do golega. To je prišlo iz stavega sovraštva med dvema plesalkama. Miss Olga Tarnova, stara 25 let, je plesalka s perjanicami. Ona, ki se razgali — dopisnik ne ve kako daleč — se pa imenuje mrs. Kay Carman. Ta "strip dancer" je omožena in se torej že zna razgaltiti. Pravi, da je črnolaska, če vas to zanima.

Prva je šla k prosekutorju Olga Tarnova, ki je zahtevala tiralice proti Kay Carman radi nesramnega uničevanja privatne svojine. "Sem plesalka v Hot Spotu," je pričela pripovedovati tožitelju Schneiderju, "in pri mojem plesu rabim nojevo perje, in mi zlomila eno teh perjanic. Ko sem sedela v baru, se je Kay utihotapila v sobo, kjer je bilo moje perje, in videla je služkinjo. Potem so morali gostom naznaniti, da ne bom plesala. Te perjanice sem kupila v New Yorku in me stanejo \$75. Sedaj ne morem plesati, dokler ne dobim drugih iz New Yorka."

Komaj tožitelj izpolni tiralice, ko se prikaže Kay Carman. "To je tvoje javno oglaščanje!" zareži Kay. "Ni, ti si ljubosumna name," pravi Olga. "Nisem ljubosumna, saj imaš lepši stas in vse drugače," se odreže Kay. (Možje, nikar me ne vprašajte, če ima res lep "shape", ker je nisem videl.) Kay pravi, da je Olga sama polomila svoje perje. Olga zamika. Prosekutor bo to zadevo izročil modremu Salomonu, da jo reši. Kay Carmen je stara 22 let in stanuje na 2050 East 88 st. (Upam, da ne bo kakšna rojakinja radi tega naslova izgubila svojega "dedca"). Citam, da je v Angliji vedno večja jeza proti Chamberlainu.

Se celo izdelovalci marel da so jeze nanj, ker še dolgo ni kupil nobene mreje. Francozje dobe krušne karte, ker morajo varčevati z živili. In zakaj tako? vprašuje Josh Wise. Zato, ker hočejo nemški naciji jesti na Francoskem.

Wendel Wilkie je rekel, da bo predsednik Združenih držav samo osem let. Tudi Alf Landon je tako rekel, toda ni bil niti osem dni. Mi smo že čitali o kralju, ki je izgubil svojega konja v bitki in potem dejal, da hoče konja nazaj. Ponujal je svoje kraljestvo za konja. Ampak to ni nič. Vojvoda Windsor, ki je bil te dni imenovan za guvernerja Bahamskim otokom, je dal veliki angleški imperij za — krilo. Sedaj bodo radovedni in petični Američani imeli priliko, da bodo videli tega nekdanjega kralja, ki je pustil svoj tron zato, ker je ljubil lepe nogavice.

Včasih sem že užalil naše milorjubne rojake v metropoli. Ampak to ni bilo tako hudo kakor je sedaj, ko so ameriški pomorščaki užalili vso japonako armado. Vsaj tako trdi general Miura. Če bi jo jaz razžalil, bi rekel: Razžalil sem vas in kaj hočete še več? Nekdo sem vprašal nekoga v metropoli, kako in kdaj sem ga užalil. "Tokrat, ko si rekel, da sem manažer." "Ooooo, pa saj si upravitelj ali poslovodja, ali ne?" Ja, sem, ali tako kot si ti zapisal, je žalitev." So, you see, kako užalil metropolitana in kako razžalil japonskega soldata.

Frank Barbič, 53.

Nekaj spominov

Elizabeth, N. J. — Večkrat smo se že lahko prepračili, da se naši ljudje skrivajo in se ne bojejo izdati, da so Slovenci. Ko sem pričela delati v tej objubljeni deželi, sem dobila tako gosposinjko, ki je bila Slovenka, toda izdajala se je za Nemko — samo preklinjala je po slovensko. Takih modrihanov je več.

Dobila sem pismo iz domovine. Rada bi bila poslala nekaj denarja materi, toda kako, ker nisem vedela, kje je pošta. Končno jo le najdem. Grem notri in vprašam, če pošiljajo denar v Avstrijo. Mož je bil Nemeč in pritrldi. Vpraša me, če hočem poslati denar. Pritrdim mu in povem, naj mi napiše nakaznico. Tako sem odposlala denar moji materi, ki ga je tudi prejela. To je bilo leta 1914. Mati so že prej večkrat rekli, da ne bi radi dočakali vojne. Vendar so jo. Umrli so leta 1917.

Tokrat so bili že skoro vsi možje in fantje v vojni in v naših krajih so bili sami ruski ujetniki. Ko je mati umrla, jo je osem pogrebecev neslo k Sv. Duhu pri Semčih na Dolenskem. Ruski ujetniki so delali pri kmetih. Vsaka hiša je dobila po štiri ali tudi več ujetnikov, ki so se zelo udomačili, se učili našega jezika in se nekateri tam tudi pomenili. Radi so živeli v Sloveniji, ker so pri nas vsak dan vino pili. Tudi so povedali, da so prvič pili vino v avstrijski armadi. Nikdar prej niso videli krovdja in zelo so se čudili, ko

so v semlji okolici videli vse hribe obložene s trto.

Tokrat so bili še dobri časi, ker leto je bilo rodovitno. Po svetovni vojni pa so prišli slabi časi — bolezen, draginja in lakota. Vsakdo lahko sprevidi, da je vojna največje zlo na svetu. Nedavno smo slišali, da so Italijani zabodli nož v hrbet se oslabljeni in izmučeni Franciji, diktator Hitler pa ga je zasadi od sprejda. In tako je Francija izdihnila.

Tudi pokojni avstrijski cesarici Elizabeti je neki Italijan, po imenu Luigi Lucheni, porinil bodalov v prsa v Genovi in je umrla pod nožem. Že od takrat mnogi črtijo Italijane. Takrat Avstrija ni šla v vojno in potrpela je izgubo cesarice Elizabete. Ona je bila pomočnica vojakom. Vojna službo je znižala s štirih na tri leta in odpravila je trpinčenje vojakov, katere niso več smeli priklepati na trda ležišča in bičati. Tudi ženam, ki so bile zaprte na Begunjah na Gorenjskem, je znižala zapor. Elizabeta je bila vredna časti in spomina. Nedavno je New York American prinesel njeno sliko in tudi sliko njenega moža Franca Jožefa. Čitala sem zgodovino te rodbine v neki knjigi, ki je bila prevedena iz nemščine.

Ko to pišem, je 4. julij, a do zdaj še ni bilo prave vročine. Noči so še hladne. Kakšno bo poletje, bomo videli. Včasih so ljudje rekli, da je v Leadvillu, Colo., 13 mesecev zime na leto, zdaj pa je skoro povsod enako.

Agnes Pasarich, 540.

Zidansko voročilo

Sharon, Pa. — Čitali ste v domačih vesteh, da sem bil 22. junija nagloma odpeljan v Sharonsko bolnišnico radi oslabelosti. Zgodilo se je takole: Dne 21. junija mi je v spanju začela kri teči iz nosa. Vstal sem in pustil nekaj časa, naj teče v pljuvalnik. Ko se mi je zdelo, da je teča spasa že dovolj, pokličem spečo ženo, naj vstane in mi vlije mrzle vode na vrat. To je toliko pomagalo, da je prenehala kri teči in sem zopet sladko zaspal.

V tem spanju sem sanjal, da se nahajam v veliki družbi na dnevy SNPJ, ki se je vršil v Morganovem parku 23. junija. Ali jaz sem ta dan obhajal že 21. junija, seveda v sanjah. Videl sem vse prijatelje in prijateljice iz Strabana. Mimi Pavčič, predsednica gospodinjskega kluba, mi je pripela rdeč nagelj, njen mož Jakob pa me je potretal s svežim pivom. Tako je me obsuli prijatelji iz vseh strani in videl sem ljudi iz raznih naselbin.

Sanj je bilo konec in vstal sem. Ura je bila 5. Ravno pravi čas sem se zbudil iz sladkih sanj. Umijem se in začel sem se pripravljati, da grem na postajo in v Pittsburgh z namenom, da malo pokolektam za Prosveto in druge delavske liste, katere zastopam. Račun mi je prekrizala kri, ki se mi je ponovno vtila iz nosa. Skušal sem jo vstaviti, toda nič ni pomagalo. Sel sem v mesto, da dobim kako sredstvo. Neki farrellski dobro izurjen apotekar je porabil vsa sredstva, da mi ustavi kri, a zaman. Apotekar pokliče nekoga policajca, naj me pelje na dom. Žena je odšla v Sharon po nekkih opravkih, jaz pa sem ostal doma.

Ker mi je kri neprenehoma lila, pokličem angleško sosedo, naj po telefonu pokliče zdravnika. Ta je prišel čez kake pol ure. Prišel je tudi Jože Kramar in njegova žena in med tem se je

Streamlined



Tiny Joquina Bacon (Baby Streamlined) plays her part in the opening ceremonies of the 1940 Golden Gate International Exposition. Here she's helping President Marshall Dill with the children's program at the Treasure Island fair.

Kako posluje "peta kolona"

Dne 22. maja se je v Londonu pripetil naslednji značilni primer, ki zgovorno kaže na metode delovanja "pete kolone". Ob 8. ujutraj je neko poklical po telefonu ravnatelstvo londonskega radia in dejal z zelo mirno trdnim in moškim glasom: "Tu letalsko ministrstvo. Zelo nujno je, da čim prej objavite po radiu naslednji dve obvestili, ki vam jih bomo narekovali." Službujoči uradnik je pripravil zvezek in začel stenografirati narek.

Eno izmed obvestil je pozivalo vse dobrovoščne rezervnih oddelkov, ki so na dopustu, in v civilne osebe, ki so se kdaj priglasile za pomoč no službo, naj se takoj javijo na določena mesta, da zavzamejo svoje pose. Drugo obvestilo se je glasilo: "Ministrstvo za letalstvo nam ča vsem evakuiranim otrokom ter onim, ki imajo do v kratkem evakuirani, naj se na noben način ne bližajo postojankam angleške letalske sile, da ne bi s tem izdali neprijatelju zelo važnih skrivnosti." Uradnik je hotel obe obvestili takoj predati radiu, da jih razglasi, pa se je vzbudilo pomisleke dejstvo, da se ministrvo za letalstvo obrača naravnost na otroke, in mesto na vodstvo posameznih skupin evakuiranih otrok. V dvomih je počakal šefa, na pa povprašal v ministrstvu, kaj je prav za prav z omenjenima obvestiloma.

Dobil je odgovor, da ministrstvo ni dalo takih naročil in da gre očividno za protizakon zlorabo s temnim namenom. Ob 7. uri zvečer je neznanec zopet poklical upravo radia in z železnom voljo, naj se naročili vendar takoj oddas ker sta zelo važni in nujni. Zvečer službujoči uradnik ni bil obveščen o stvari ter je čez minut točno sporočil javnosti vsebino obeh naročil. Ministrstvo je moralo ob desetih zvečer preklicati oddani vesti ter naglasiti, da gre za primeru za zlorabo. Dobrovoljec in zločivcili so se bili že začeli zbirati in na dotnih mestih nihče ni vedel, kaj bi z njimi počeli. "Peta kolona" je tedaj uspelo vsaj za nekoliko ur napraviti zmedo. Radio je moral s tem še dvakrat ponoviti svoj preklie, preden bili vsi obveščeni o zlorabi.

Mногоstranski izumi

Preveč izumitelji skušajo že oddavna stvarjati zlasti "predmete za univerzalno rabo". Posebno daleč je prišla v tem pogledu Amerika. Palica, ki rabi istočasno kot miza za kajtanje, se sicer ni toliko uveljavila, kolikor palica, ki rabi lahko tudi kot stol. Za damede praktična ročna torbica, ki se da isto tako uporabiti v sedež. Pritisneš na majhen vzvod iz torbice pomoli orodje, ki predstavlja eno stola. Sedež sam je blazina, ki se napihne z zrakom.

Spjalno pohištvo daje posebne prilležitosti ustvarjanje univerzalnih reči. Tako poznamo pohištvo, ki se da spreminjati v ležalnik, in posteljo in celo v lesteve. Posebno originalna pa je gugalnik, ki spravi s svojim nihanjem gibanje pahljačo nad glavo človeka, ki na njem sedi, tako da tega hladi. Svetlikajoče se hlači, ki izum, ki prihaja v poštev zlasti za danje čase zatemnitev. V tem ključu je mogoča hna električna žarnica, ki takoj zažari, kadar hoče ključ uporabiti.

Rekord med mnogostranskimi izumi pa imajo brčkone majhne škarje, ki se dajo uporabljati kot rezilo za steklo, klaviro, preščipalo žico, odvijake, žepni nož, pila za nohte, odpiralce za konzervne škatle in brisalni nož. To pa vse, kajti te čudovite škarje so tudi ravni merilom in čeprav so samo 12 cm dolge, vsebujejo še stereoskop, kolesce za pikanje ključa za plinomer...

Tobak in zdravje

Ameriški zdravniki so natančno proučili merje 2000 oseb napram kajenju in vplivev jjenja. Dognali so najprej, da poraba tobaka pri kadilcu do tridesetega leta stalno narasta potem pa vidno popušta.

Primerjava med kadilci in nekadilci je kazala, da ima motnje krvnega obtoka 13,2 odstotka nekadilcev, a 25,4 odstotka kadilcev. Kadilcih je bilo teh motenj torej skoraj dvakrat več. Enako razmerje se je pokazalo glede težavnih in črevnih motenj (21 odstotkov med kadilci in 12,1 odstotka med nekadilci) ter glavnih živčnih obolenj (3,8 ozir. 6,7 odstotka). Manjša je bila razlika glede obolenj dihalnih orodij, namreč 30,8 in 42,9 odstotka. Vsekaako kažejo te številke, da je vendarle bolje, če človek kajenja sploh ne nauči.

Pred dvajsetimi leti

(Z Prosvete, 16. julija 1920)

Domače vesti. Brzojavka se glasi, da so ljubljani ubili tri Slovence v Trstu in mnogo jih ranjenih; škoda na razdejanih poslopih zna milijon dolarjev.

Delavske vesti. Nova delavska stranka je dala ime "Farmer-Labor party." je zaključila konvencijo v Chicagu in izbrala Christena za predsedniškega kandidata.

Iz inonemstva. Nemčija se je podala ant na konferenci v Spaju in se zavezala, da bo jala dva milijona ton premoga mesečno.

Sovjetska Rusija. Sovjetska vlada je poslala premirje z Litvanci potem, ko so bolviki okupirali Vilno.

Monroejeva doktrina

Monroejeva doktrina, ki se neprestano ponavlja v ameriškem tisku in katera je danes bolj ko kdaj prej v ospredju ameriške zunanje politike, ni noben zakon niti nobena pogodba, temveč le tradicija. Velešle v Evropi in Aziji niso Monroejeve doktrine nikdar formalno priznale, kljub temu jo spoštujejo že 120 let.

Monroejeva doktrina je nastala leta 1821, ko je "Sveta zveza" (Rusija, Avstrija, Prusija, Francija in Španija), organizacija monarhih, ki se je porodila leta 1815 po padcu Napoleona, delala načrt za reokupacijo ameriških kolonij od Mehike doli do Argentine v Južni Ameriki z vsemi otočji vred. Za časa Napoleonovih vojn, ko so bili evropski monarhi zelo zaposleni doma in se niso mogli brigati za svoje kolonije v Ameriki, so se španske kolonije druga za drugo osvobodile in postale neodvisne republike. Združene države, ki so bile takrat stare nekaj čez 40 let, so brž priznale vse te nove republike in jim pomagale na noge.

Ko je torej "Sveta zveza" ali alljansa evropskih monarhov delala priprave za vojno v Ameriki, je predsednik Monroe, peti predsednik Združenih držav, izjavil, da ameriški kontinent se ne sme več smatrati za kolonizacijo po kateri koli evropski državi. V tej izjavi je predsednik Monroe indirektno zagrozil "Sveti zvezi," da se bodo Združene države postavile z orožjem v bran vsakemu poskusu iskanja novih kolonij na ameriških tleh ali reokupiranja bivših kolonij, ki so se osvobodile evropske nadvlade.

Predsednik Monroe se je izrekel proti vsaki nadaljnji kontroli delov ameriške celine iz Evrope, tudi proti gospodarski ali ideološki kontroli. To je jasno povedal, ko je rekel, da je politični sistem v Evropi, katerega predstavlja "Sveta zveza," docela drugačen kot so sistemi republik v Ameriki, kajti "tamkaj vladajo dedni avtokratje, v Ameriki pa vlada ljudstvo, ki si izbere svoje zastopnike."

To Monroejevo izjavo so kasneje ponovili vsi predsedniki Združenih držav za Monroejem in tako je postala močna tradicija. Evropski monarhi so molčali o tej izjavi, vendar so jo upoštevali — napadov na ameriško ozemlje ni bilo več od tistega časa, izvenemal v enem slučaju, ko je francoski cesar Napoleon III. leta 1860 izkoristil civilno vojno v Združenih državah in poslal svoje čete v Mehiko, Mehikanom je pa poslal habsburškega princa Maksimilijana za cesarja, ampak ta pustolovščina ni trajala dolgo. Cim je bila civilna vojna v Združenih državah končana, so morali Francozi zapustiti Mehiko in kmalu potem je bilo konec mehikeškega cesarstva.

Angleške poseštine v Kanadi in na mnogih ameriških otokih, kakor tudi francoske, španske in holandske poseštine so obstajale še pred Monroejem in doktrina "Roke proč od Amerike" se ni tikala teh. Združene države so izključile špansko gospodstvo iz zapadnega sveta z vojno leta 1898.

Angleški in francoski otoki s Kanado vred so še danes pod nadvlado iz Evrope—in zdaj so bližamo dnevom, ko bodo morale Združene države aplicirati Monroejevo doktrino tudi glede teh teritorijev na severni in južni strani naše republike.

Pravično bi bilo, da ljudstva teh teritorijev sama odločajo o svoji bodočnosti in si izberejo vlado, kakršno hočejo—ampak svet še ni v doli pravičnosti, bratstva in ekonomske kooperativnosti za vse ljudi; prav resno je treba računati s položajem v Evropi in Aziji, odkoder tuli totalitarska burja in katera bo prej ali slej poskusila zapihati tudi čez ocean. V teh razmerah morajo biti interesi ameriške demokracije tesno povezani z interesi prizadetih ljudstev vseh ameriških celin in otokov.

Če bo Hitler podedoval francosko republiko, katero je ubil s pomočjo francoskih fašistov in komunistov, je v interesu Združenih držav, da ne sme podedovati francoskih otokov v Zapadni Indiji; to velja tudi za holandske otoke, za angleške otoke in Kanado v primeru poraza Velike Britanije. Ameriška demokracija ne sme nikdar dovoliti, da bi barbarski totalitarizem iz Evrope rabil ameriške otoke in celine za svoja bojna oporišča.

Monroejeva doktrina je takoj v začetku pomenila vojno—in to pomeni še danes. Ako hočejo Združene države uveljaviti to doktrino, jo morajo uveljaviti edino z oboroženo silo.



Inšpektor pregleduje pas z naboji v tovarni Curtiss Aircraft Co. v Buffalu, N. Y., ki izdeluje bojna letala.

Matiija Pogorelec.

Zedniti sta se

"Moja žena je po vsaki ceni hotela, da bi bilo malemu ime Peter, jaz sem hotel imeti pa Pavla. Naposled sva se vendar zednili."

"No, kako sta ga pa krstila?"
"Za Petra vendar."

Sviloprejka

"Vidiš, Jožek, ni vse te lepe svilene obleke in svilene nogavice, se imamo zahvaliti majhnemu, škembu črvičku."

"To je očka, ni res? .."

Novice iz starega kraja

Slovenije

Dolenjski kmetje in ciganska nadlega

Novo mesto, 21. maja. Malokateri kraj na Dolenjskem ima naseljeno tako obsežno cigansko družino kakor okolice Novega mesta. Tod tabore cigani na prostem v majhnih skupinah, ki jih najraje postavljajo ob gozdovih in cestah. Prednja so s prilagoditvami za življenje, pri delu na cestah in v kmetijah, kjer se včasih izkazujejo kot izvrstni delavci. Toda vsak človek se mora v našem svetu baviti, da se preživi. Zaradi tega, ki jo povzročajo cigani, so kmetje včasih izkrajani na sosednjih, kjer so cigani obratno. Toda vsak človek se mora v našem svetu baviti, da se preživi. Zaradi tega, ki jo povzročajo cigani, so kmetje včasih izkrajani na sosednjih, kjer so cigani obratno.

drugi moški, med njimi Žaji in tudi sam gospodar Rženičnik. Kršan je trdno zaspa, naenkrat pa se mu je v sanjah zazdelo, da ga nekdo treplje po prsih, da bi mu izmaknil denar. Takoj nato se mu je zdelo, da je nekdo napadel od zunaj Rženičnikovo hišo. Kršan je skočil v temi pokonci, pograbil stol in z njim mahal okoli sebe. Kričal je, kje je hišni gospodar, in v mnenju, da so napadli razbojnik hišo, razsajal po sobi, razbil okno in izdril okenski okvir. V hiši so vse vprek kričali domačini, ki so se v temi zaman trudili, da bi Kršana umirili. Kršan je, misleč, da gre za roparski napad, mahal okoli sebe tudi s svojim malim žepnik nožem in je pri tem prizadejal Albinu Žajžu vstopno na levi strani trebuha. Kočno je Kršan skozi okno planil na prosto in z okenskim okvirom v roki tekel naravnost do tri četrti ure oddaljene orožniške postaje, kjer je javil, da so Rženičnikovo hišo napadli roparji. Albin Žaji je bil sicer opekan, toda nastopila je takoj pljučnica, kateri je podlegel.

Pri razpravi so pričle potrdile Kršanov zagovor. V svetovni vojni je Kršana zasula granata. Od takrat čuje bolj slabo in ima večkrat bolečine v glavi. Priče so tudi potrdile, da je miren in dostojen človek, da pa v spanju večkrat glasno govori ali zakriči, čim se mu na oglasijo žena ali sicer kak znan glas, se takoj umiri.

Še nekaj podrobnosti o zagorskih ponarejalcih

Zagorje, 23. maja. — Zagorjane je odkritje ponarejalnice denarja silno razburilo. Pri nas ni doslej prišel v promet niti en ponarejen bankovec, kakor so jih bili deležni razni drugi kraji, čeprav je bila Majcnova obratovalnica v Zasavju. Kakor znano so pred nekaj leti izsledili v šentjurskem okolišju pod Kumom ponarejene tisočake. Nekaj razpečevalcev so tedaj zaprili, glavnih krivcev pa niso našli. Ti imajo zdaj, kakor zatrjujejo ljudje, vsi dobre življenjske pozicije. Majcnov sin je orožnikom v Zagorju povedal, da je bil oče zaprt poltretje leto, ker je izdeloval tisočake. Zato vlada tu mišljenje, da je bil ponarejalec Majcn tudi takrat v kumljanskih hribih. Čuje se, da bodo Majcna o tem zaslišali v Mariboru.

Orožništvo meni, da je sodelovalo pri ponarejanju petstotakov še nekaj drugih oseb, ki jih bo nadaljnja preiskava najbrž odkrila. Glede Majcnovega sina je dognano, da je precej navihan.

Sanjah je zaklal človeka

Celje, 21. maja. — Pred senaškim okrožnega sodišča v Celju je zagovarjal Stefan Kršan, posestnik v Črnem vrhu pri St. Juriju ob Taboru, ker je v noči na 25. februarja v Skornjem v občinskem okraju z nožem sušil Albinu Žajžu v trebuh in ga tako težko poškodoval, da je Žaji umrl. Kršan je v zagovoru priznal, da je prišel 24. februarja k posestniku Rženičniku v Skornjem in kupil od njega tabore. Ko so nato popili nekaj kave in jabolčnika, so Kršan na poti domov odpovedalec, ki je zato prenočil pri Rženičniku. Legel je na klop pri peči, v leti sobi pa so spali še trije

Sam je trdil vašemu dopisniku, da mu nista dala ne Košir ne Stempiharjeva ne jesti in ne denarja, a ugotovilo se je, da je fant dobil od Koširja salame in tudi denar za vrnitev v Maribor. Razen tega mu je dal denar za pot tudi brat gostilničarke. Fantu je bilo znano delo v Stempiharjevi gostilni in je zato hotel izkoristiti vse. Fant se je zdaj odpeljal domov.

Ko je vršil Grašič gostilniško obrt v Zagorju, je takrat večkrat šel za nekaj dni od doma, češ da nakupuje les za neko firmo. Mogoče je, da je že takrat skupno z Majcnom ponarejal, odnosno skušal ponarejati bankovce. Ker je bil Košir večkrat njegov gost, je Grašič najbrž spoznal v njem za ponarejalke posle pripravno osebo. Tako je postal njegova žrtve, a je močlal, da domači niso o tem nič izvedeli. Navzkriž je prišel z domačimi le v primerih, ko so ti izvedeli, da je zopet imel po gostilnah svoje nastope in politične govorance. To je bila njegova napaka, zaradi katere je bil marsikateri Zagorjan prepričan, da z njim ni vse v redu. Košir je doma iz Temeniške doline; v mešarski obrti se je izučil v Zagorju. V svetovni vojni je bil ujet in je dalje časa živel v Rusiji. To je morda vzrok, da je večkrat čutil potrebo kritizirati naše domače življenje in dajati nasvete, kako bi bilo treba vse urediti, da bi bili vsi ljudje zadovoljni. Sam si je s svojo obrtjo dobro pomagala, a gospodarska kriza je tudi njega omajala, posebno, ker je preveč kritiziral Preiskava, ki se nadaljuje, bo morda prinesla še nova razkritja.

Prokurist Zelinka obsojen na dve leti strogega zapore

Celje, dne 4. junija 1940. — Dne 8. jun. se je vršila na tukajšnjem okrožnem sodišču pred 8. članskim senatom razprava proti prokuristu v kemični tovarni v Hrastniku Zelinki, ki je dne 15. aprila t. l. ustrelil brezposelnega delavca Gačnika in ga na mestu ubil. — Zaslišane so bile mnogostevilne priče in je trajala razprava skoraj 10 ur brez odmora. Sodišče je spoznalo, da je tožene kriv umora, valed česar je bil kaznovan na dve leti zapore, dve leti izgube častnih državljanjskih pravic in na plačilo povprečnice. Sodišče je upoštevalo razne olajšilne okolnosti, včet mu je bil tudi preiskovalni zapor. Obsojenec kazni ni sprejel ter je predlagal potom svojega zastopnika dr. Koruna revizijo in priziv.

Sodišče je prišlo do prepričanja, da Zelinka ni bil upravičen streljati na Gačnika, ki je bil takrat pijan in v spremstvu svoje žene ter matere in ni imel pri sebi drugega kot žepni robec in vžigalice, Zelinka pa je bil v spremstvu dveh uradnikov in razen tega je imel v rokah tudi palico.

Poslednjo besedo bo torej imelo še najvišje sodišče v Ljubljani.

Izdajateljci nacijskega lista posvarjeni

Tegucigalpa, Honduras, 15. jul. — Izdajateljci lista El Cronista, glasila nacifjev, so bili opozorjeni po avtoritetah, da bo list suspendiran, če ne bo spremenil svoje taktike. List piše v prilog nacijski Nemčiji in fashiistični Italiji.

Iz gorjuške samote

Kdo neki je vdahnil mojemu staremu prijatelju Alešu srečno misel, da si je zgradil svoj Tusculum v bregu nad gorjuško dolino? Če je bil slučaj — živel slučaj! Če je bila muha ali jajca, čast jima! Tako nekako sem razmišljaj, ko sem se meglenega aprilskega popoldneva s Kovačevim Tončkom približal lični kočici in segel v roko oskrbniku Petru.

Naglo sem izpraznil svojo kramo iz nahrbtnika in stopil pred kočjo. Dež je rosil in megle so se vlekle čez Kosov hrib v dolino. "Nekam zgodaj ste prišli!" je opomnil Peter. "Ne bo še vremena ne!" Malo me je uplašil; ni se motil. Bog vreme nar je nagajal vse dni, kateri so mi bili določeni, da pokrpam svoje zdravje, ki so ga živčne bombe zadnjih mesecev in dni nevarno razdejale.

Nu, tisto nekaj dežja in megle pač ni moglo zabrisati vtisa, ki ga je napravil name ta čudoviti planinski svet. Ko sem ob solnčnem vzhodu gledal, kako je prvi žarek obližnil šolo, počasi obliž Torkarjevo domačijo in se pomikal zlagoma sem proti Peršinovcu, kar nisem mogel verjeti, da je ta lepa dolina s skrbno obdelanimi oranikami in čistimi domovi 1000 metrov nad morjem, da je predelek enkrat, da tu ne raste ne pšenica, ne ajda ne fižol.

Ko sem prvi večer stopil v dolino, da si polščem hrane, koga ugledam na klopi pod staro jablano na Torkarjevem vrtu? Kdo je dolgi mož v črnem plašču? Prijatelj "Ančka!" Kar preplašil se je, ko sem stopil predenj. Tudi on je prišel semkaj, da si nabrusi skrhano zdravje in, bogme, dobro ga je restavrirala naša ljubozna kuharica.

Franka

Drugega dne sva se v dežju odpravila proti Koprivniku, kjer je njega dni pasel duše Valentin Vodnik. Sonce je poslajalo, ko sva se odpravila proti Gospodovcu, hribcu, kjer je rad sodeloval "preoblečeni nenišič", z brevijem v roki zroč na Bohinjako jezero pod seboj in kjer se mu je menda porodila ona o "vršacu". K nama na skalo je prisedel star, zakrpan možak, ki si je zgradil malo kočjo v senči Gospodovca. Z nama vred je zrl tja proti zapadu. Ze pred vojno je bil odšel njegov edinec čez morje, sreče iskat. Oglasil se ni nikoli, nikdar. E, zapad! Še je povedal, da je iz Sorice doma.

Ko me je prijatelj "Ančka" zapustil, bil se bil — posebno ob deževnih dneh — zapri od jutra do večera v kočjo, vzel v roke pero in risal venomer. Nu, "Solov ata" Nikolaj pa me je znal izveč vsako popoldne iz brloga na pot.

Galetovec! Iz megle je rosilo, ko sva se napotila v spremstvu nedoletnega pinčka Muflija skozi gozdove, preko senožeti, mimo samotnih Jenkov v hrib. Megla se je kadila od blejske strani čez hrib na gorjaško plat, ko sva prispela na goli vrh. "Razgleda sicer ni, rekel boš pa le lahko, da si bil tu!" me je tolažil.

Deževnega večera pri petrolejki, v sokolskem domu na Koprivniku. Smotra. Sami reški, stari možje, posestniki. Sinovi — pri vojaki. Ko nam je zaigral Jože na harmoniko sokolsko koračnico in so stare, utrjene grče drug za drugim podpisale zaobljubo, me ni bilo prav nič sram, da sem — Slovenec!

WEIRD GAYWAY PARADE



While crowds jammed the Gayway on Treasure Island on opening day, a weird parade marched on, nonetheless. Here are some of the grotesque figures that took part in the last of the march.

lažil "Solov ata" — prav tečaj, pa se je pretrgala meglena zavesa na dvoje. . . Edinstven pogled! Tik pod nama — stala sva na robu navpične, 300 m visoke stene — Bohinjka Beda s svojimi vojašnicami, — vis a vis Babji zob, — vijuge Save Bohinje, Bled, vsa Gorenjska, Radovljica v daljavi — kakor zemljevid, bolje: pogled iz aviona! Omamna višina, ki vleče, sili, da bi se človek pognal čez skalovje. Deset minut užitka, zavesa pade! V megli se vračava nazaj. Mali Mufi žalostno evili. Razmetane ograde mu delajo preglavice.

"Solov ata" mi je pripovedoval o čudni kapeli, kamor so se zatekali Podjelčani ob hudi uri. In tako smo jo mahlni nekega dež obetajočega dne čez Koprivnik — kjer se nam je pridružil Rasto — v Podjele.

Vasi Podjele — zgornje in spodnje — leže tako slikovito na prisojnem, strmim pobočju Jele, da se le čudim, da nisem zasledil o njih ne besede nikjer. Hiše — čisti in lepi, bogati gorenjski domovi — se zde kakor pripete na breg, ki dosega na mestih tudi 60 stopinj! In v teh strmih bregovih rasto meseci, zdaj pomladi take barve, da je vrt emeraude proti tej čistoti barve prava sivina. Kmetovanje v teh bregovih je težko, namorno. A glej — napis na kamnitih vratih pri imenovani kapeli, pod katero je v strm breg zasakana zelena terasa piše: Sola sadjereja! Letnica pove, da je bilo to pred več ko sto leti.

Kapela je prav za prav nekak dolg vagon, ozek, nizek, na pobočno stran lesen, sicer iz kamna — take kapele še nisem videl. Slika na steklu niso velike vrednosti, oltar tudi ne. Zanimiv je kip sv. Jurija. Oblika zgradbe je nekaj povsem svojevrstnega.

Lepega sončnega popoldneva — pri Sport hotelu. Nikjer živne duše. Okna zastrta, zadelana s papirjem. Slasta — Vile na Ogorelku — prazne. Razumljivo. Ni pa razumljivo, kar so mi pripovedovali kmetje. . . . Neki lastnik je pred dnevi odpeljal baje v Bosno iz svoje vile vso opremo in opravo, od preprog do zadnje žlice. . . . Ko so mi to pripovedovali, jim je pograval pod brki zaničljiv, da ogoren smeh! Takrat sem koncipiral svojo risbo "Kam-kavci" za "Blazni kronos 40"!! Da, da — kmet svoje bajte in njlve ne prenaša, ne odpelje — on ju brani!

Draga žena
"Dragi moj, kako bi mogel živeti brez mene?"
Mož: "Ceneje . . ."

Oče mi ni prav nič tožil, ko so poklicali Janeza sredi največjega dela v vojaško suktnjo. Če ne bo drugače, je dejal, pojde tudi on — za nekaj bo že! Pa ima mož posestvo in šest

Kuba izvolila novega predsednika

Pet oseb ubitih v izgreduh

Havana, Kuba, 15. jul. — Polkovnik Fulgencio Batista je bil izvoljen za predsednika Kube pri večerajšnjih volitvah, ki so izvale krvave izgrede v nekaterih krajih. Najmanj pet oseb je bilo ubitih, 21 težko ranjenih in 58 je dobilo manjše poškodbe. Policija je aretirala čez 200 oseb na obtožbo nasilja, ugrabljanja, požigavanja in umorov. Sedem volilnih uradnikov je bilo ugrabljenih v Havani.

Batistov protikandidat je bil dr. Ramon Grau San Martin, ki si tudi prisvaja zmago. Natančni izidi še ni znan, toda znamenja so, da je Batista dobil večino glasov.

Uradno poročilo pravi, da se je 85% do 90% upravičencev udeležilo volitev. Med volitelj so ženske tvorile 60 odstotkov.

Batista je imel podporo pri sedmih političnih strankah, njegovega protikandidata pa so podpirale tri stranke. Martin je bil načelnik ustavne skupščine, ki je sestavila novo ustavo, katere določila izvedbo več socialnih reform. Predsedniške volitve bi se morale vršiti v zadnjem februarju, a so bile odložene.

Illinoiski velikan podlegel poškodbi

Manistee, Mich., 15. jul. — Robert Wadlow, star 22 let in visok osem čevljev ter 9 in pol palca, doma iz Altona, Ill., je podlegel poškodbi na nogi, katero je dobil pred dvema tednoma. Njega so proglašali za največjega velikana na svetu.

Porast števila farmskega prebivalstva

Washington, D. C., 15. jul. — Ameriško farmsko prebivalstvo je štelo 1. januarja tega leta 32,245,000 ljudi, največje število v zgodnjih 20 letih. To poročilo je objavil federalni poljedelški departmen. Pred desetimi leti je živelo na farmah 2,076,000 manj ljudi. Število rojstev na farmah je v preteklem desetletju znašalo 7,361,000, smrti pa 3,313,000.

Oporoka

Neki Američan se na smrtni postelji ni izgubil humorja. Napisal je takšne oporoke:

"Svoji ženi zapuščam ljubimca in zagotovilo, da nisem bil tako slep, kakor je mislila. Svojemu sinu zapuščam pravico do dela. Vseh pet in trideset let svojega življenja je to pravico prepuščal meni. Svoji hčeri zapuščam sto tisoč dolarjev, prepričan, da ji bodo še zelo prav prišli, kajti le tako bo našla moža. Svojemu slugi prepuščam vse svoje obleke in dragotnine, ki mi jih je pokradel zadnjih deset let. Svojemu soferju prepuščam pa avto, ki ga je že popolnoma razdejaj, in zdaj mu nočem vzeti tega vesolja, da ga ne bi uničil do konca."

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela
Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih
VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI
Vas pojasnila daje vodstvo tiskarne. — Cene zmerno, unijako delo prve vrste.
Pišite po informacije na naslov:
SNPJ PRINTERY
2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Tel. Rockwell 4964
CHICAGO, ILLINOIS

V senci albanskih planin

Prigode slovenskega vojaka v Makedoniji

Spisal Ivan Jontez

Danica je žalostno odkimala. "Nič nisem huda nanj... Krivico sem mu delala, dedek, srce mi pravi tako... Samo, če ni on zdaj hud... Dedek, pojdi k njemu..."

Tedaj so že prikolovratili v krmo Lipe in drugi Janezovi tovariši. "Vina na mizo!" je vzkliknil Lipe ter se široko posadil za mizo. "Nocoj bomo pili na Janezovo zdravje!"

Danica si je brž otrla solze ter stekla po pijačo. Ko se je vrnila, je slišala Lipeta, ki je pravil čiči Nikolu: "Nič huđega, pravim, zgolj majhna praska; jutri bo spet med nami. Morda bo malce šepal, toda huđšega ne bo. Ampak junak je pa, ta fant! Da ni bilo njega, bi se mi zdaj le najbrž kisali v raju... Na Janezovo zdravje, fantje!"

Fantje so hrupno trčili. Potem se je pa Lipe, ki je poznal vse tovarševske skrivnosti, domislil: "In na zdravje njegovi lepi nevesti, ki nam strže!"

Spet so zažvenketali kozarci, vmes pa so nekateri fantje na glas občudovali Danico: "Prekrito! ta človek ima pa res nebeško srečo..."

Danica je zardela kot pih ter sramežljivo povešila oči. Pohvala, ki je veljala njenemu fantu, ji je silno prijala. Srečo trenutka ji je kvarila zgolj zavest, da je fantu storila krivico, in bojazn, da bi ga ne bilo več k nji. Toda, če bi poznala Janeza kot ga je na primer poznal Lipe, bi si zaradi njegove jezice ne delala skrbi.

Drugi dan dopoldne je Janez res prišel v stotnijo. Fantje so ga navdušeno pozdravili in Lipe mu je izročil škatlo dobrih cigaret. "Od fantov našega voda", je dejal. "Zato, ker si tako hitro mislil namesto nas... In v imenu vseh se ti prav iz srca zahvaljujem! Življenje si nam rešil. Fantje, odprite usta: Živijo Janez Močnik, naš rešitelj!"

"Živijo..." je zagrmelo pod nebo. Navdušenje se je nekoliko poglelo, ko je od nekd prispehlo poročnik Bogdanovič. "Trojbenščak, zatrobi v zbor! je hitel. "Polkovnik prihaja."

Deset minut pozneje je polkovnik, že prišten mož prijaznega obraza pred vso stotnjo pohvalil prostaka Janeza Močnika: "Vojaki, ponosni ste lahko, da imate med seboj tako vrlega tovaršila! Vzemite si ga za vzgled, dobrega vojaka, ki nikdar ne izgubi glave. Pozdrav, poročnik!"

In stotinja je pozdravila Janeza, polkovnik pa mu je krepko stresel desnico: "Vri junak!" Janez toliko da ni počil od ponosa.

Ko je polkovnik odšel in so se fantje spet zgrnili okrog Janeza, ga je Lipe potegnill na stran. "Kaj pa - Danica? Lahko bi odšel k nji, deklet je v skrbah."

Janez je prevzeto puhnill iz ust oblak cigaretnega dima, si začel navijati brčice ter se zmrdnil: "Bah, kaj mi hoče prevzetnica... Manjka se lepših in pametnejših deklet..."

"Nikar ga ne loml!" ga je opomnil tovariš. "Tudi fantov ne manjka, ki bi bili veseli takega dekliča. Nazadnje pa tudi ona ni kriva vašinega nesporazuma."

"Kdo pa?" se je še obotavljval Janez. "Crnič ji je natvezil, da te je videl v Ljublnem obljemu."

"Crnič?" Janez je zazijal ter se zarekal: "Njega vendar ni bilo tam."

Zdaj se je Lipe veselo zarežal. "Lepo, fant, zdaj si se pa izdal, da le nisi tako nedolžen..."

Janez je zardel in v zadregi zabundal: "Kaj sem mogel, če mi je ta vračič planil v naročje. Ampak kdo je to povedal Crniču? In kaj ta pokveka išče pri Danici?"

"Poročnika Saviča vprašaj, on je našel Ljubo v tvojem naročju," mu je pojasnil Lipe. "Savič?" Janez je priklimal. "Zdaj pa je razumem..."

Potem pa mu je zagorela jeza v obeh in na obrazu. "Prekleta cigana, za to vaju bom pa pošteno naplašal!"

Nakar ga je Lipe opomnil: "Samo ne pozabi, kaj ti je v Ohridu prerokoval Sorc..."

"Sorc naj se gre solit!" je zagodrdnil Janez in odšel z dvorišča na cesto in proti krčmi v globeli.

Čiča Nikola ga je veselo pozdravil: "Sinko (tako ga je klical že nekaj časa, očividno v prepričanju, da je fant bodoči mož njegove vnučkinje), mi dva sva se že bala, da te ne bova več videla, pa vidim, da na srečo ni bilo nič huđega."

"Nič huđega?" se je zmrdnil Janez. "Kos železa v stegno vendar ni nič dobrega."

"Vendar junaka kot si ti, sinko, ne podere", se je smehljajl stari. "Pri nas pravijo, da kopriva nikdar ne pozebe in strela ji ne more do živega," se je začel šaliti Janez, ki mu je pohvala dobro dela.

Tedaj se je oglašala Danica, za katero se Janez dotlej ni zmenil, kakor bi je ne bilo poleg: "Ali te huđo boli?"

Janez jo je huđo pogledal izpod čela. "Toliko kot če bi me bolha vgriznila", se ji je neprijazno namrdnil. "Sicer je pa tebi itak vse eno, če me boli ali ne..."

Mladenka se je krotko nasmehljala ter živahno odkimala. "Majhen nesporazum, sinko," se je vmešal ded; "nič huđega in vse je pozabljeno."

"Ne vem..." je podvomil Janez, na tihem vesel, da se je vse tako lepo izteklo. "Ni dobro, če deklet vsakemu nepridipravu več verjame kot meni."

Čiča Nikola je poslal Danico po vino. "Da pijemo na junakovo zdravje", je menil. Ko so trčili, so se fantove in dekletove oči srečale in obema je postalo toplo pri srcu, kakor je pač vedno slučaj z zaljubljenimi ljudmi.

Janez je pri tem čisto pozabil, da se je hotel še kujati; njen vdani pogled in ljubki nasmehljaj ga je bil popolnoma razorožil. Prijel jo je za roke. "Sedi, Danica."

Deklet je sedlo. Potem sta se cez mizo držala za roke, se molče zaljubljenost gledala in se smehljala kot bi gledala skozi odprta vrata v raj.

Čiča Nikola se je tiho smehljajl, si s prsti dal opravitl s svojimi mogočnimi brki in sanjavo zrl skozi okno, kakor bi gledal v davno preteklost, ko je bil tudi on mlad in zaljubljen.

Naposed je Janez prekinil prijetno tišino. "Čiča, nekaj ti moram povedati," se je odhrkal, zardel ter si kakor v zadregi začel navijati brčice.

Stari ga je vprašujoče pogledal. "Ko odslužim, pojdeva z Danico k vašemu popu..."

Stari je napravil presenečen obraz. "In potem pojdeva v svet - v Južno Ameriko."

Čiča Nikola je nabral ustnice kakor za zvižg, začuden pogledal fanta, potem pa s svojo vnučkinjo. Danica je radostno prikimala. "Kdaj sta se pa o tem domenila?"

"Zdajle, vpriči tebe..." se je zasmejal Janez. "Niti besedice nisem čul," je odmajal z glavou čiča, potem pa skoro žalostno z očmi pobodžal vnučkinjo: "Torej moja golobčica me hoče zapustiti?"

(Dalje prihodnjt)



Prizor iz protestnih demonstracij članov unije United Electrical, Radio & Machine Workers (CIO) pred tovarno Air King Radio Corp. v Brooklynu, N. Y., ki so sledile policijskemu napadu na pikete.

do in jo dobil. Protestiral sem, ker gl. tajnik ni prečital pisma s pojasnilom, predno je bila sprejemljena pogodba razdeljena med delegate in sem zahteval, naj ga prečita. Pozneje se je br. Rus izgovarjal, da pisma ni dobil pravočasno, ko pa sem mu dokazal, da je bilo pismo na mizi pred Kuhlom in Vrhovnikom pred pričetkom debate o združenju, je molčal. Skušal sem zagovarjati tudi korak izvršnega odseka SNPJ, dasi sem bil sam nejevoljen, zakaj ta sprememba zadnji trenutek. Omenil sem, da se je na konferenci z JSKJ neki uradnik izrazil, da dvomi, da bi se združenje moglo doseči na način, kakor smo mi zahtevali, da bi se namreč obe organizaciji razpustili in bi se ustanovila nova.

Ta zagovor pa je bil najbrž usoden zamé. V mojo iskrenost so dvomili še oni, ki so bili resnično za združenje in mislili so, da mora biti z menoj neka narobe. Dobil sem besedo še enkrat pozneje predno smo debatirali o združenju in sem tako imel prvi govóv v prid združenju, toda to ni mogel biti noben govóv, ker sem se radi hripavosti kar davil. Na kratko sem omenil zgodovino zdruzevanja in dokazoval, da je bila majhna, a prebrisana skupina, ki je združenje zavlačevala vsa ta leta.

Omenjeni "popravek" v provizorični pogodbi, je prišel kot nalašč nasprotnikom združenja tudi na tej konvenciji; ne vem, kaj bi storišl, ako ne bi bilo te resilne bilke, za katero se sedaj lahko love.

Pozneje so mi očitali, češ, kaj bi ponavljajl tisto, kar je že bilo in je že staro. Pozabimo na vse to, je filozofsko govoril Lisch v zavajalnem tonu, tako da je bilo res, kakor je nedavno omenil v Proletarcu Ivan Jontez, da so govoru pritrjevali tudi oni, ki so bili za združenje in ki niso razumeli trika. Lisch je v teh rečeh mojster, da mu ga ni para. Mene samega, ki ga sicer dobro poznam, je že parkrat zmešal, da sem mislil, da govóri resnico, pa je bilo ravno narobe. V svojem govoru za združenje je vse tako prepričevalno naslikal, da je vsakdo mislil: Ta pa je, ta, za združenje! — pa je bilo ravno obratno. Pozneje, ko je bil čas demonstrirati z glasom za združenje, je sam volil, da se pogajamo še nadalje z obema, dasi je dobro vedel, da se z obema naenkrat ne moremo združiti.

Prvo poimensko glasovanje glede združenja, ki je marsikoga upijanjalo, da smo se že takorekoč združili, ko je glasovala za združenje tolika večina, je bilo varljivo. Glasovali so za združenje tudi oni, ki so prej debatirali proti združenju in nekaj teh je bilo prav iz Clevelanda. Če bi se bilo moglo kaj skriviti, bi tisto prvo glasovanje izpadlo vse drugače, tako pa, ker je bil velik sentiment v javnosti za združenje, kdo drugi,

razen onih, ki so imeli od društva nalogo glasovati proti združitvi, se bi upal glasovati proti? Pozneje glasovanje, ko je šlo za eno ali obe organizaciji, je šele pokazalo lakrene podpornike združitve. To lahko vidite v konvenčnem zapisniku in se prepričate sami. Nekdo ni bil daleč od resnice, ko je po drugem glasovanju rekel, da se mu zdi, da so vsi tisti, ki so glasovali za obe, proti združitvi.

Po prvem poimenskem glasovanju, ko se je bilo treba odločiti, s katero organizaciji se združimo, je šele šlo za res. Govóril sem v prid SNPJ rekoč, da veliko bolj spadamu skupaj kakor pa z JSKJ. Imamo eno in isto načelno izjavo in nobenih svetniških imen pri društvi, kakor jih ima prva. Razen vsega tega imamo od SNPJ nekaj tukaj, na podlagi česar lahko sklepamo, dočim imamo od JSKJ le obljubo, da bodo gl. odborniki neka priporočali svoji konvenciji v sprejem. Pozval sem zapisnikarja, naj prečita dotične stavke iz zapisnika konference z JSKJ, kjer so se uradniki izrazili, da so to le formalnosti...

To je bil huđ udarec za nasprotnike SNPJ in oboževalce JSKJ. In ne samo to, sem nadaljeval, če se združimo z JSKJ, bomo vseeno morali iskati pomočlonico v državi Wisconsin, dočim nam je ne bo treba, ako se združimo s SNPJ.

Nato so pričeli staviti predloge, katerih je bilo kmalu pol tucata in katere smo drugi dan vse zavrgli. Zvečer so našli priliko za agitacijo proti združenju s SNPJ. Blok proti združenju je bil silno aktiven, dočim so naši agitatorji zanemarjali. Ako bi bil clevelandski blok gotov, da bo večina glasovala za združenje z JSKJ, sem uverjen, da ne bi bilo treba dva dni debatirati in bilo bi hitro končano. Ali ker so videli večino za združenje s SNPJ in ker so se bali pokazati javno svojo pravo barvo, so mešali in zavlačevali glasovanje toliko časa, da so prav za prav proti parlamentarnemu redu urinili po zaključku debate predlog, naj se pogajamo nadalje z obema. Jasno je bilo kakor beli dan, da so hoteli preprečiti odločitev združenja s SNPJ in nobene boljše stvari niso mogli najti, da direktno ne pokazejo barve kakor so jo našli v Puceljevem predlogu, ki je dobil večino. Potrebno je tukaj še ponovno povdariti, da so v debati za združenje preje nekateri povdarjali, da se z obema naenkrat ne moremo združiti, temveč najprvo z eno in potem šele z drugo. To je povdarjal tudi br. Rus in br. Kuhel dobrih pet minut prej, predno je prišel na dan Puceljev predlog, nakar sta oba glasovala za združenje z obema! Taki so torej naši vodilni možje!

Debate za združenje se je udeležil tudi konvenčni predsednik, ki je oddal za ta čas predsedništvo podpredsedniku. Br. Stokla spoštujem kot aktivnega člana, ampak tisto, kar se je izrazil na konvenciji, da hočemo SSPZ kar prodati SNPJ, mu ne dela nobene časti. Zdelo se mi je, da je tudi on skušal indirektno zavieči debato za združenje toliko časa, dokler ni prišel na površje predlog, s katerim se je strinjal. To sem pozneje tudi povedal, da, kadar je kaj, s čimer se Cleveland ne strinja, še toliko časa zavlačuje, da so sigurni zmage, predno glasujejo.

Druge stvari s konvencije
Ko je bilo končano drugo poimensko glasovanje in je bil sprejet Puceljev predlog, je br. Vrhovnik (Mike) omenil, da je bilo glasovanje nelegalno, ker je bil Puceljev predlog stavljen še po zaključku debate, ali na to se niso ozirali, čeprav je tudi konvenčni zapisnikar sam izjavil, da ga ni imel zapisanega.

Ko je bilo enkrat združitveno vprašanje rešeno, je bila takorekoč konvencija že končana. Za pravila je bilo zelo malo zanimanja in brzeli so z največjo naglico, ker so hoteli konvencijo zaključiti v soboto. Sprejeto je bilo skoraj vse, kar je bilo predloženo po odseku za pravila, le ono, s čimer se clevelandski blok ni strinjal, so brž spremenili. Na primer-upravni pododsek je priporočal, da se glasilo tiska tam, kjer je sedež organizacije, a ostalo je po starem in sprejet je bil predlog, da se razpiše ponudba na unijske tiskarne, ki uposljuje naše ljudi. Razpis je seveda nepotreben, ker bo dobila tisk Enakopravnost kakor do se-

Najlejša leta
"Katero desetletje je za vas sko najlepše?"
"Tisto med 28. in 30. letom."

Pri zdravniku
"Kaj naj storim, gospod doktor, da moj mož med spanjem ne bo govoril."
"Podnevi ga pustite do bed."

SLOVENSKA NARODNA
PODPORNA JEDNOTA
izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveta za korektore potrebne agitacijo svetovnih društev in članstva in za praganje svojih idej. Nikakor ne za propagando drugih političnih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno glasilo. Torej agitatorični odbor in naznanila drugih podobnih organizacij in njih društev se ne pošiljajo listu Prosveta.

ZAVARUJTE VAŠE
POČITNICE
Imajte pri rokah zlatno želečno toniko TRINERJEVO GRENKO VITAMIN SEDAJ V VITAMINOV Drži čreva čista, izboljša apetit, prebavo. V vseh lekarnah.
JOSEPH TRINER CORP. 1333 S. Ashland Ave. Chicago

KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE

Cankarjeva družba v Sloveniji je za leto 1940 izdala sledeče tri knjige:

1. *KOLENDAR, povečan in z bogato vsebino.*
2. *MARSELJEZA, spisal v spomin 150 letnice francoske Velike revolucije Herman Wendel.*
3. *SLOVENSKI POLITIČNI PROBLEMI. Spisal Anton Dermota.*

Vse te tri knjige dobite poštnine prostoto za \$1.

Velika zaloga drugih knjig v slovenskem in angleškem jeziku. Pišite po cenik

Knjigarna Proletarca
2301 So. Lawndale Ave. - Chicago, Illinois

Intrige glede združevanja in kdo je kdo pri SSPZ

Piše Anton Zaitz, bivši gl. odbornik SSPZ (Nadaljevanje.)

Na mizi pred br. Puclem iz Clevelanda sem videl Prosveto, v kateri je bil zapisnik združevalne konference in ime! Je z rdečim podčrtano tisto, kar sem vprašal na seji, namreč kje so ostali zastopniki upravnega odseka SNPJ, ker je seji prisostvovalo dva manj kot nas. Vidim, kaj si dela, mi je molil dotični stavek, tak si! Pozneje je to omenil na konvenciji tudi br. Vaupotič, kakor da bi bilo to kakšna krivica napram SSPZ, če sem vprašal, kaj je z ostalimi odborniki, da se niso konference udeležili, kar je br. Cainkar potem pojasnil.

Tisti dan, ko je prišla združitvena dnevni red, sem kakor nalašč izgubil glas. Ko smo se peljali v Forest City, je bilo med potjo silno vroče, tam se je pa shladilo na hitro in tako mi je ta nagla sprememba povzročila prehlad, kar ne bi bilo nič huđega, če bi ne bil obenem izgubil tudi glasu. Pomislite! Tako važna stvar, na katero sem se pripravil leta, pa pri-

O pismu br. Cankarja, katerega je priložil pogodbi in v katerem je Cankar pojasnil, zakaj je bila formalno sprejemljena 1. točka, je br. Rus previdno molčal, v odbor za primerjavo je pa priporočal — br. Skubica, tistega Skubica, ki je pred dvajsetimi leti sodnijsko preprečil združenje in napravil organizaciji veliko finančno in še večjo moralno škodo!

Med delegati se je pojavilo šumljanje: "Kaj že zopet nas hočejo pri SNPJ potegniti? No, tega pa ne! Prikloniti se pa ne pustimo!" Br. Rus in ostali nasprotniki združenja so si pa veselo menicali roke, češ, sedaj ne bo nihče glasoval za združenje s SNPJ, glede JSKJ bomo pa že kako potlačili!

Vprašal sem za besedo, pa je nisem dobil in če bi jo tudi bil, bi ne mogel govoriti. Grizel sem si ustnice od jeze, ko sem videl, kako se jim je vse lepo posređilo.

Ko je odbor, v katerem je bilo nekaj naših dobrih članov, katerim pa ni bila vsa stvar znana in so jih lahko pregovorili, podal dolgo poročilo, v katerem so skušali pokazati pri SNPJ potvarjalce in izdajalce, sem videl mnogo iskrenih za združenje, ki so odmajevali z glavami. Prosil sem ponovno za besed-

de ta nesreča! Kakor nalašč za naše nasprotnike! Vprašal sem zdravnika dr. Archa, pa se mi je nasmehnil, kakor da je tudi on vesel, da ne bom mogel govoriti in me je potolajil, da najboljša zdravila so molk, to je, da naj molčim par dni. Pozneje, ko smo združenje že mlatili, mi je predpisal neka zdravila, kar je bilo že prepozno in do glasu sem prišel šele ob koncu konvencije.

Furiozna debata

Na konvenčnem dnevnem redu je bila posebna točka glede združenja takoj po poročilu gl. odbornikov. Glasila se je "Poročilo o delu za združenje in predložitve provizorične pogodbe združenja." Že ob pričetku bi imel dati poročilo upravni pododsek ustmeno o poteku pogajanj in o doseženem sporazumu. Tega pa niso storili, najbrž namenoma ne. Br. Rus je takoj omenil, da so prejeli mimiografirane kopije pogodbe od SNPJ in da želi, da se izvoli odbor, ki bo primerjal sedanjo pogodbo s pred predloženimi pogoji.